

ФОРМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

© 2015 МАРЧЕНКО В. М.

УДК 334

Марченко В. М. Форми державно-приватного партнерства в Україні

Метою статті є систематизація правових можливостей забезпечення функціонування та розвитку державних промислових підприємств України шляхом державно-приватного партнерства як альтернативи їх приватизації. Досліджено, що зниження фінансування розвитку економічної діяльності в Україні відбувається на фоні зростання обсягів державного бюджету. В умовах зниження витрат державного бюджету приватизація державних підприємств перетворилася в джерело надходжень до нього. Систематизація законодавства України в частині можливостей співпраці держави та приватного капіталу дозволила узагальнити форми державно-приватного партнерства, до яких віднесено: концесію, оренду, лізинг, спільну діяльність, угоди про розподіл продукції. Форми партнерства є як альтернативними, так і реалізуються у вузько визначених сферах економічної діяльності. Класифікація форм партнерства дозволяє реалізувати ту мету, яка відповідає економічній політиці держави.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, приватизація, концесія, лізинг, оренда, спільна діяльність, угоди про розподіл продукції.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 13.

Марченко Валентина Миколаївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (пр. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

УДК 334

UDC 334

Марченко В. Н. Формы государственного-частного партнерства в Украине

Целью статьи является систематизация правовых возможностей обеспечения функционирования и развития государственных промышленных предприятий Украины путем государственно-частного партнерства как альтернативы их приватизации. Доказано, что снижение финансирования развития экономической деятельности в Украине происходит на фоне роста объемов государственного бюджета. В условиях снижения расходов государственного бюджета приватизация государственных предприятий превратилась в источник поступлений в него. Систематизация законодательства Украины в части возможностей сотрудничества государства и частного капитала позволила обобщить формы государственно-частного партнерства, к которым отнесены: концессия, аренда, лизинг, совместная деятельность, соглашение о разделе продукции. Существуют как альтернативные формы партнерства, так и те, что реализуются в узко определенных сферах экономической деятельности. Классификация форм партнерства позволяет реализовать ту цель, которая соответствует экономической политике государства.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, приватизация, концессия, лизинг, аренда, совместная деятельность, соглашение о разделе продукции.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 13.

Марченко Валентина Николаевна – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономики и предпринимательства, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт» (пр. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

Marchenko V. M. Forms of Public-Private Partnership in Ukraine

The article is aimed at systematization of legal possibilities for provision of functioning and development of the State-owned industrial enterprises of Ukraine by means of public-private partnership as an alternative to privatization of such enterprises. It has been proven that reducing the financing for the development of economic activities in Ukraine occurs against the background of growth of the State budget volumes. In the context of reducing the expenditures of the State budget, privatization of the State-owned enterprises has become a source of budgetary incomes. Systematizing the legislation of Ukraine in the part of opportunities of cooperation between the State and private capital provides for generalization of forms of public-private partnerships, including: concession, rental, lease, joint activities, production sharing agreement. There are both alternative forms of partnership and those that are implemented in some narrowly defined spheres of economic activity. Classification of forms of partnership allows to achieve the purpose which is conform with economic policy of the State.

Keywords: public-private partnership, privatization, concession, leasing, rental, joint activities, production sharing agreements.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Marchenko Valentyna M. – Doctor of Science (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics and Business, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute» (pr. Peremogy, 37, Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

Розвиток економіки країни вимагає постійних фінансових вкладень як у підтримання існуючої інфраструктури та виробництва, так і поступового їх розширення, наявність якого і є щонайпершою ознакою будь-якого розвитку. Джерелами фінансування розвитку є власні кошти суб'єктів діяльності, кошти державного та місцевого бюджетів.

Кошти суб'єктів діяльності спрямовуються у розвиток підприємництва, виходячи з економічних інтересів їх власників.

Кошти державного бюджету йдуть на фінансування загальних суспільних потреб.

Кошти місцевих бюджетів використовуються на фінансування потреб громади відповідної території.

Загальною тенденцією формування потенційних джерел фінансування розвитку економіки України є зниження обсягу витрат на забезпечення тенденцій розвитку економіки, особливо в частині фінансування за рахунок державних та місцевих коштів.

Провівши приватизацію державного майна в період 1992–2014 рр., Україна звільнила державний бюджет від зобов'язань щодо фінансування витрат 122 944 об'єктів, із них 28 601 об'єктів державної та 94 343 комунальної власності [11].

Здавалося б, що такі зміни мали б перерозподілити рух державних фінансів шляхом збільшення витрат на об'єкти державної власності, тим паче, що доходи державного бюджету за 2003–2014 рр. зросли в 5 разів

(з 75 млрд до 378 млрд грн) [5, 6]. Однак за означений період має місце тенденція до зниження витрат державного бюджету на економічну діяльність. Основними видатками економічної діяльності були паливно-енергетичний комплекс, зокрема державні дотації та реструктуризація вугільної галузі, дорожнє господарство в частині фінансування його розвитку, сільське господарство, а саме – підтримка тваринництва, а також видатки на забезпечення належного державного контролю за стандартами та якістю харчових продуктів.

Про недостатність обсягів видатків на забезпечення економічної діяльності навіть тих видів діяльності, які фінансуються з бюджету, свідчать звіти розпорядників коштів державного бюджету. Зокрема, у сфері утримання доріг звіт Державного агентства автомобільних доріг України про виконання Державного бюджету України за 2014 рік [9] та звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції [10].

Зниження обсягів державного фінансування призводить до погіршення стану як соціальної інфраструктури, так і обсягів виробництва продукції та послуг на об'єктах державної власності.

Мета статті – систематизація правових можливостей забезпечення функціонування та розвитку державних промислових підприємств України шляхом державно-приватного партнерства як альтернативи їх приватизації.

Хронічні проблеми, пов'язані з наповненням дохідної частини державного бюджету та неспроможністю ефективного управління об'єктами державної власності, сформувавши державну політику продажу об'єктів державної власності, реалізувавши при цьому два бюджетні завдання: 1) одномоментного наповнення бюджету коштами від продажу об'єктів державної власності; 2) зменшення витрат бюджету на утримання об'єктів державної власності.

Попри неконтрольовану приватизацію державного майна, Україна іще володіє державним промисловим потенціалом стратегічного розвитку економіки країни. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, державний сектор економіки становлять 1829 діючих державних підприємств та 1511 непрацюючих. Із загальної кількості працюючих державних підприємств на 100 найбільших із них припадає 80% виручки всіх підприємств державного сектора та 90% всіх активів [2]. Забравши такі об'єкти в державну власність, держава тим самим підтвердила особливу їх роль та зобов'язання щодо забезпечення як їх функціонування, так і розвитку.

Для розуміння важливості державних підприємств для розвитку економіки країни 100 найбільших державних підприємств можна охарактеризувати залежно від їх призначення в економічній системі як:

1) підприємства – монополісти у виробництві продукції чи наданні послуг;

2) інфраструктурні підприємства, які здійснюють обслуговування великої кількості ринкових суб'єктів господарювання (порти, дороги);

3) підприємства, які забезпечують економічну безпеку країни (зв'язок, преса, пошта, виробництво та розподіл електроенергії, добування енергоносіїв);

4) інші.

За даними фінансової звітності державних підприємств, вони мають різну ефективність своєї діяльності. 55% всіх державних підприємств є прибутковими, 45% – збитковими. Збитковість діяльності обумовлена причинами зміни попиту, що потребує зусиль щодо модернізації виробництва та вдосконалення асортименту та якості продукції та послуг, що надаються. Зволікання у фінансуванні модернізації державних підприємств може призвести до збитковості їх діяльності та погіршення якості наданих послуг.

На сьогодні в Україні склалася низка суб'єктивних та об'єктивних чинників, які спрямовують державу в особі органів державної та місцевої влади на шлях приватизації державних підприємств.

Так, у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 12.05.2015 р. № 271 «Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015 році» частина підприємств державного сектора економіки, які увійшли до переліку 100 найбільших держпідприємств України, плануються до приватизації, а саме – підприємства: вугільної промисловості (ДП Вугільна компанія «Краснолиманська», ПАТ «Лисичанськвугілля», відокремлені підрозділи ДП «Красноармійськвугілля», «Селидіввугілля», «Львіввугілля»); електроенергетичного сектора (ПАТ «Центренерго», ВАТ «Запоріжжяобленерго», ПАТ «Миколаївобленерго», ПАТ «Хмельницькобленерго», ВАТ «Тернопільобленерго», ПАТ «Дніпродзержинська теплоелектроцентрально»; сільськогосподарської галузі (ДП «Конярство України»); транспортної галузі (ДП «Южний МТП», ДП «Іллічівський МТП», ДП «Одеський МТП», ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство»); хімічної промисловості (ПАТ «Сумихімпром», ПАТ «Одеський припортовий завод»); фінансового сектору (ПАТ «Український банк реконструкції та розвитку»); інших галузей (ДПАТ Будівельна компанія «Укрбуд») [12].

За даними Міністерства економіки України [2], не всі об'єкти державної власності з переліку таких, що підлягають приватизації у 2015 році, є збитковими, але для формування майбутньої динаміки розвитку більшість із них потребує інвестицій.

Наявний досвід країн світу підкреслив різні можливості участі держави в її економічному розвитку. Так, в основі розвитку будь-якої економічної системи лежить мета. Способом реалізації мети є модель розвитку економіки. В економіці модель трактується як схематичний опис будь-якого явища чи процесу в суспільстві, а також як зразок, що служить еталоном для відтворення. У контексті даного дослідження модель трактується як зразок сукупності складових і взаємозв'язків між ними, які реалізують мету економічної політики. Інакше кажучи, це зразок організації економічної системи, сукупність еле-

ментів та механізм взаємозв'язку та взаємодії між ними, який спрямований на реалізацію визначеної мети.

Еволюція розвитку країн світу підтвердила ефективність використання різних моделей економічного розвитку залежно від її мети. Моделі, які підтвердили найвищу ефективність свого використання, представлені в *табл. 1*.

Отже, у світі існує розмаїття моделей економічного розвитку, які базуються на різній частці державної власності та формах взаємодії державного та приватного секторів економіки.

В українському законодавстві існує безліч можливих форм забезпечення ефективного функціонування й розвитку державної власності, які базуються на різних видах взаємодії держави і бізнесу. Усі види можливої взаємодії держави і бізнесу умовно можна розподілити на дві групи: ті, які забезпечують їх функціонування; ті, які забезпечують їх розвиток шляхом залучення приватного капіталу. Останню форму прийнято називати державно-приватним партнерством.

Основним стимулом розвитку державно-приватного партнерства є суспільні потреби і бюджетні обмеження щодо їх фінансування. У тих країнах та регіонах, які не мають дефіциту бюджету для реалізації державних програм, державно-приватне партнерство не набуло широкого поширення.

Державно-приватне партнерство – це взаємодія держави і бізнесу з метою реалізації соціально важливих проектів. При цьому воно поєднує як кращі технології та навички бізнесу, так і регульовану діяльність та захист інтересів громадян. Ефективність використання даного виду взаємодії визначається мірою виконання кожним із учасників взятих зобов'язань.

Актуальність державно-приватного партнерства обумовлена сьогодишнім вибором між формами залучення інвестицій у розвиток державних підприємств, тобто між приватизацією (і продажем цілісних майнових комплексів) та концесією, лізингом, орендою тощо.

Порівняльна характеристика можливих напрямів розвитку державних підприємств представлена в *табл. 2*.

Усі означені напрями мають різну мету свого використання. Так, з позиції держави приватизація передбачає мету зменшення кількості державних підприємств, концесія – партнерське залучення інвестицій та партнерський розподіл ризиків діяльності.

Порівняння всіх можливих напрямів дозволяє здійснити теоретичне узагальнення задач та можливостей реалізації кожного з представлених способів поводження з об'єктами державної власності.

Пріоритетність використання державою представлених напрямів визначається пріоритетами розвитку економічної системи України.

З'ясування форм державно-приватного партнерства базується на тлумаченні слова «партнерство».

Партнерство – це узгоджені дії учасників спільної справи. Взаємні відносини держави, громадських угруповань, підприємств, основані на взаємовигодності та рівноправності.

У відповідності до Закону України «Про державно-приватне партнерство» [4] «партнерство – це співробітництво» між державним і приватним партнерами у будь-якій формі. Співробітництво трактується як спільна діяльність. Отже, з урахуванням об'єкта державно-приватного партнерства – це діяльність, спрямована на спільне будівництво або експлуатацію (управління) об'єктів державної власності. Основною ознакою державно-приватного партнерства, виходячи із Закону «Про державно-приватне партнерство», є договірні відносини.

На основі економічного узагальнення правових можливостей партнерства ідентифіковані такі його форми: концесія, оренда, лізинг, спільна діяльність, угоди про розподіл продукції. Кожному виду співробітництва державного та приватного партнера відповідають закріплені в законодавстві умови договірної співпраці (*рис. 1*).

Отже, не вдаючись до економічного аналізу змісту законодавства, слід наголосити, що на сьогодні в Україні існує широкий перелік правових можливостей для залучення приватного інвестора до розвитку підприємства державної власності.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика моделей економічного розвитку країн світу

Модель економічного розвитку	Критерії моделі	Країни
Ліберальна, неоліберальна чи приватно-корпоративна	Низька питома вага державної власності, законодавче забезпечення максимальної свободи суб'єктів ринку, низька питома вага державного бюджету в структурі ВВП	США, Велика Британія, Ірландія, Нова Зеландія
Соціально орієнтована економіка (соціал-демократична, соціал-ліберальна модель)	Частка держбюджету у ВВП перевищує 50%, розвинута система соціальної підтримки. Перерозподіл доходів приватного сектора через податкову систему	ЄС, Канада, Ізраїль
«Азіатсько-Тихоокеанська модель»	Експортна орієнтація економіки та орієнтація фірм на довготермінову перспективу. Наявність високоінтегрованих форм швидкого економічного зростання (кейрецу, чеболей), в яких держава намагається всіляко підтримати вітчизняні компанії	Японія, Південна Корея, Тайвань, Сінгапур)
Соціалістична модель	Державна власність на засоби виробництва	Куба, В'єтнам, Північна Корея

Джерело: складено за [3].

Таблиця 2

Порівняльна характеристика можливих напрямів розвитку державних підприємств

Напрямок	Мета	Право власності на об'єкт	Зобов'язання щодо розвитку об'єкта		Ризики	Доходи	
			держави	інвестора		держави	інвестора
Приватизація	Джерело надходження до державного бюджету	Переходить до приватного власника		Зобов'язання власника	100% ризик на ватному інвесторів	Одномоментний платіж	Дохід від експлуатації об'єкта
Продаж майнового комплексу	Джерело надходження до державного бюджету	Переходить до покупця		Зобов'язання власника	100% ризик покупця	Одномоментний платіж	Дохід від експлуатації об'єкта
Концесія	Розвиток шляхом залучення приватного інвестора	Залишається за державою	Розподіл зобов'язань щодо інвестування між державою та приватним інвестором	Розподіл зобов'язань щодо інвестування між приватним інвестором та державою	Розподіл ризиків між учасниками	Періодичні концесійні платежі	Частка доходу від експлуатації об'єкта
Оренда (лізинг)	Отримання доходу	Залишається за державою	Інвестування за рахунок держави		100% ризик держави	Періодичні орендні (лізингові) платежі	Дохід від експлуатації

У відповідності до Закону «Про концесії» [8] об'єктом договору концесії є «надання на підставі концесійного договору на платній та строковій основі права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатація) об'єкта концесії (строкове платне володіння)».

Так, у відповідності до статті 283 Господарського кодексу [1] «об'єктом оренди можуть бути: державні та комунальні підприємства або їх структурні підрозділи як цілісні майнові комплекси, тобто господарські об'єкти із завершеним циклом виробництва продукції (робіт, послуг), відокремленою земельною ділянкою, на якій розміщений об'єкт, та автономними інженерними комунікаціями і системою енергопостачання; нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення); інше окреме індивідуально визначене майно виробничо-технічного призначення, що належить суб'єктам господарювання».

«Об'єктом лізингу може бути нерухоме і рухоме майно, призначене для використання як основні фонди... Не можуть бути об'єктами лізингу земельні ділянки, інші природні об'єкти, а також цілісні майнові комплекси державних (комунальних) підприємств та їх структурних підрозділів» [1, стаття 292].

Правові основи спільної діяльності закріплені в Цивільному Кодексі (ст. 77) [13], де спільна діяльність – це діяльність, за якої її учасники спільно діють (без створення юридичної особи) для досягнення певної мети у відповідності до умов, визначених договором про спільну діяльність.

Цивільним кодексом не передбачається особливостей для державних підприємств щодо порядку внесення державного майна до спільної діяльності.

У відповідності до Закону України «Про угоди про розподіл продукції» [7] об'єктами співробітництва держави та приватного капіталу є «пошукові роботи, розвідка та видобування корисних копалин, розподіл виробленої продукції, її транспортування, обробка, зберігання, переробка, використання, реалізація чи розпорядження нею іншим чином, а також будівництво та експлуатація пов'язаних з цим промислових об'єктів, трубопроводів та інших об'єктів».

Представлені форми державно-приватного партнерства є різними з огляду на тенденції, які реалізуються завдяки їх використанню. Так, за критерієм інвестування в розвиток об'єкта лише концесія (при умові справедливого розподілу ризиків, зміни підходу до гарантій та зміни методики розрахунку концесійних платежів), спільна діяльність та угоди про розподіл продукції дозволяють залучити значні обсяги приватних інвестицій. Концесія дозволяє реалізувати ті державні соціальні проекти, які вимагають значних обсягів фінансування та які залишаються нереалізованими, або реалізуються державою за рахунок кредитів міжнародних організацій, що, по-перше, збільшує вартість таких проектів, по-друге, виводить гроші з економіки країни.

Щодо спільної діяльності, то в національному законодавстві не встановлено переліку цілей спільної діяльності. Договори про спільну діяльність укладаються здебільшого з метою будівництва об'єктів (здебільшого будівництво готелів та туристичних центрів) або спіль-

Рис. 1. Форми державно-приватного партнерства

ного виробництва якоїсь продукції (видобуток корисних копалин, обробка лісних матеріалів).

За критерієм забезпечення функціонування важливих для економіки об'єктів державної власності пріоритетними є такі форми партнерства, як концесія (послуг), оренда і лізинг. Відмінності даних форм партнерства представлені в табл. 2. До них належать: зобов'язання щодо інвестування в об'єкт партнерства та розподіл ризиків.

ВИСНОВКИ

В умовах дефіциту державного бюджету приватизація державних підприємств перетворилася в джерело його поповнення. Відмова держави від виконання функцій власності та управління державними об'єктами не завжди є економічно обґрунтованою та доцільною.

Світовий досвід виявив широкі можливості та ефективність використання різних форм державно-приватного партнерства.

Систематизація законодавства підтвердила наявність офіційно закріплених форм розвитку державно-приватного партнерства, які реалізують різну мету, різні пропорції розподілу ризиків та зобов'язань щодо інвестування в об'єкт партнерства. Однак активність та ефективність використання законодавчо дозволених форм державно-приватного партнерства в Україні є вкрай низькою, що потребує подальшого дослідження та розробки економічно обґрунтованих умов партнерства, заснованих на принципах взаємної вигоди та реальної рівноправності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Державні підприємства України. Поточний стан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05f5bf01-e103-4777-a43b-0b4e35370b1c&title=Derzhpidprimstva2>
3. Економіка зарубіжних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.if.ua/book/105/7298.html>

4. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014 р. № 719-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/719-18>

6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» від 26.12.2002 р. № 380-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-15>

7. Закон України «Про угоди про розподіл продукції» від 14.09.1999 р. № 1039-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1039-14>

8. Закон України «Про концесії» від 16.07.1999 р. № 997-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>

9. Звіт Державного агентства автомобільних доріг України про виконання Державного бюджету України за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukravtdor.gov.ua>

10. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерством енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16746460/zvit_11-1

11. Інформація щодо реформування відносин власності в Україні за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spfu.gov.ua/spfu.admin.com.ua>

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення прозорота конкурентної приватизації 2015 році» від 12.05.2015 р. № 271 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://new.spfu.gov.ua/userfiles/files/11-12_Vidomosti_N20-\(869\).pdf](http://new.spfu.gov.ua/userfiles/files/11-12_Vidomosti_N20-(869).pdf)

13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

REFERENCES

“Derzhavni pidpriemstva Ukrainy. Potochnyi stan” [State enterprises of Ukraine. Current state]. <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05f5bf01-e103-4777-a43b-0b4e35370b1c&title=Derzhpidprimstva2>

“Ekonomika zarubizhnykh krain” [Economy of foreign countries]. <http://library.if.ua/book/105/7298.html>

“Informatsiia shchodo reformuvannia vidnosyn vlasnosti v Ukraini za 2014 rik” [Information on the reform of property rela-

tions in Ukraine by 2014]. <http://www.spfu.gov.ua/spfu.admin.com.ua>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/719-18>

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-15>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1039-14>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

[Legal Act of Ukraine] (2015). [http://new.spfu.gov.ua/user-files/files/11-12_Vidomosti_N20-\(869\).pdf](http://new.spfu.gov.ua/user-files/files/11-12_Vidomosti_N20-(869).pdf)

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

"Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykorystannia koshchiv derzhavnoho biudzhetu, peredbachenykh Ministerstvom enerhetyky ta vuhilnoi promyslovosti Ukrainy na derzhavnu pidtryмку vuhledobuvnykh pidpriemstv na chastkove pokryttia vytrat iz sobivartosti hotovoi tovarnoi vuhilnoi produktsii" [Report on the efficiency audit of the state budget funds provided by the Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine on state support for coal mining companies to partial cost of the commodity cost of finished coal products]. www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16746460/zvit_11-1

"Zvit Derzhavnoho ahentstva avtomobilnykh dorih Ukrainy pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2014 rik" [Report of the State Agency of Ukraine on the highways of the State Budget of Ukraine for 2014]. <http://www.ukravtodor.gov.ua>

УДК 334.75

ІНФРАСТРУКТУРНА ПЕРЕБУДОВА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

© 2015 КУЛЬБАКА В. М.

УДК 334.75

Кульбака В. М. Інфраструктурна перебудова економіки України в умовах фінансової та соціально-політичної кризи

У статті розглянуто питання надання Україні міжнародних кредитів, у першу чергу, з боку МВФ та Світового банку. Окреслено головну причину занепаду економіки – це, на думку автора, недостатня компетентність головного законодавчого органу держави, який продукує лобістські закони, повністю ігноруючи необхідність їх глибокого наукового обґрунтування. Відзначено важливість радикальної зміни вектора інвестиційної політики держави з пасивно-вчичкувальної на динамічно-активну, що дасть можливість отримати сучасні технології, які вкрай необхідні сьогодні, зважаючи на жалюгідний стан науки в державі. Звернуто увагу на загрозу втрати важелів централізованого управління економікою регіонів у процесі задекларованого плану децентралізації та передачі частини владних повноважень на місця. Проведений економічний аналіз причин, які примушують міжнародні фінансово-кредитні організації співпрацювати із країнами, що мають найнижчий кредитний рейтинг, до яких належить і Україна. Розглянуто основні макроекономічні помилки керівництва держави в умовах ведення військових дій та пошуку ефективних шляхів відродження виробництва та позитивних зрушень у сфері зайнятості населення.

Ключові слова: економічна система, фінансування, кредити, інфляція, земельні ресурси, фінансово-кредитні організації.

Табл.: 1. **Бібл.:** 13.

Кульбака Віктор Михайлович – старший викладач, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури (вул. Чернишевського, 24а, Дніпропетровськ, 49600, Україна)
E-mail: olesya_kulbaka@mail.ru

УДК 334.75

Кульбака В. М. Инфраструктурная перестройка экономики Украины в условиях финансового и социально-политического кризиса

В статье рассмотрен вопрос предоставления Украине международных кредитов, в первую очередь, со стороны МВФ и Всемирного банка. Определена главная причина упадка экономики – это, по мнению автора, недостаточная компетентность главного законодательного органа страны, продуцирующего лоббистские законы и игнорирующего необходимость их глубокого научного обоснования. Отмечена важность радикального изменения вектора инвестиционной политики государства с пассивно-выжидательной на динамично-активную, что позволит получить современные технологии, которые крайне необходимы сегодня, принимая во внимание плачевное состояние науки в государстве. Обращено внимание на угрозу потери рычагов централизованного управления экономикой регионов в процессе задекларированного плана децентрализации и передачи части властных полномочий на места. Проведен экономический анализ причин, которые заставляют международные финансово-кредитные организации сотрудничать со странами, имеющими низкий кредитный рейтинг, к которым относится и Украина. Рассмотрены основные макроекономические ошибки руководства государства в условиях ведения военных действий и поиска эффективных путей возрождения производства и положительных сдвигов в сфере занятости населения.

Ключевые слова: экономическая система, финансирование, кредиты, инфляция, земельные ресурсы, финансово-кредитные организации.

Табл.: 1. **Библ.:** 13.

Кульбака Виктор Михайлович – старший преподаватель, Приднeпpовская государственная академия строительства и архитектуры (ул. Чернышевского, 24а, Днeпpопетpовск, 49600, Украина)
E-mail: olesya_kulbaka@mail.ru

UDC 334.75

Kulbaka V. M. Infrastructural Restructuring of Economy of Ukraine in the Conditions of Financial and Socio-Political Crisis

The article considers the question of granting international credits to Ukraine, primarily by the IMF and the World Bank. The main cause of decline of the economy has been identified, in the author's opinion, it's the poor competence of the main legislative body of country, producing lobbyist laws and ignoring the need for an in-depth scientific substantiation of these laws. The article specifies importance of a radical change in the vector of investment policy of the State from the passively waiting to the dynamically proactive, allowing to provide modern technologies, which are indispensable today, considering the deplorable state of the science in the State. Attention has been drawn to the threat of losing levers for centralized management of regions' economies in the process of implementing the declared decentralization plan, along with devolution of authority to the local bodies. An economic analysis of reasons that make international financial and credit organizations to cooperate with countries that have a low credit rating, among them Ukraine, has been conducted. The basic macroeconomic errors of the State in conditions of warfare and searching effective ways of revival of production and improvements in the sphere of employment have been considered.

Keywords: economic system, financing, credits, inflation, land resources, financial-credit organizations.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 13.

Kulbaka Victor M. – Senior Lecturer, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture (vul. Chernyshevskogo, 24a, Dnipropetrovsk, 49600, Ukraine)
E-mail: olesya_kulbaka@mail.ru